



## Lúdia Piovarcsyová rod. Steinerová (\* 1933)

Pani Lúdia Piovarcsyová, rodená Steinerová, a jej príbeh, ktorý sa spája s Antikvariátom Steiner, založeným v roku 1847. Dlhovekú líniu známej židovskej rodiny prerušili kroky predstaviteľov Slovenského štátu, vyhlásenie protižidovských zákonov, arizácia majetku známym slovenským literátom Ludom Ondrejovom. Smrť obidvoch rodičov, rovnako ako aj väčšiny rodiny, v koncentračných táborech. Ukrývanie sa v Bratislave, až kým ju neudali, deportácia do Terezína a našťastie prežitie konca vojny v koncentračnom tábore. Máme to šťastie, že sme zaznamenali príbeh pani Lúdie, ktorá od sedemdesiatych rokov žije v Bratislave, je členkou židovskej obce a v súčasnosti žije v Ohel David.

Jej príbeh je len jedným z mála príbehov tých, ktorí prežili holokaust a vrátili sa domov. Ako hovorí sama pamätníčka, prežiť holokaust bolo otázkou šťastia a pre ňu ako zázrak. Ich svedectvá odkrývajú hrôzy vojny a najmä tie, ktorým boli vystavení naši susedia, priatelia, obyvatelia obcí, miest len preto, že vyznávali náboženstvo, kultúru, ktorá sa znepáčila nacistickým a fašistickým predstaviteľom moci. Ich príbehy sú desivé, ale zároveň veľmi poučné. Poskytujú nádej v to, že sa možno raz poučíme a nebudeme opakovať hrôzy, ako naši predchodcovia. Vysporiadať sa so svojou minulosťou je aj cieľom našich aktivít a pomoc nám v tom poskytujú príbehy preživších ŠOA.

S jej príbehom sa môžete bližšie zoznámiť tu:



podcast



príbeh



krátky film

# Základná a stredná škola

## Aktivita 1 – Mapa a my

### Téma:

príbehy 20. storočia, holokaust a jeho dôsledky, naratívna metóda, prevencia nenávisti a diskriminácie, extrémizmus

### Ciel:

poukázať na dôsledky diskriminácie, násillia či nenávisti z historickej perspektívy, vyvolať cez príbehy empatiu a podporiť zmenu vnímania inakosti, viesť k pozornejšiemu vzájomnému počúvaniu, upozorniť na predsudky a stereotypy v nás, poukázať na nebezpečenstvo rasistických a pravicovo-extrémistických postojov

### Pomôcky:

príbeh pamätníčky, internet, rôzne informačné zdroje

## Postup

- Po oboznámení sa s príbehom pamätníčky vypichneme tie najdôležitejšie momenty z jej života, ktoré mali pre ňu i jej rodinu fatálne dôsledky.
- Pokúsime sa spoločnými silami pomenovať dôvody perzekúcie. Vychádzame jednak zo svetového kontextu, ako aj zo situácie v 30. rokoch 20. storočia na Slovensku.
- Diskutujeme o tom, či aj dnes sa niekto v našej spoločnosti dostáva do hľadáčka nejakých nepriateľských organizácií stáva sa terčom ich aktivít.
- Rozprávame sa o nebezpečenstvách takýchto aktivít a možných dôsledkoch aj s ohľadom na našu minulosť.
- Žiakom zadáme úlohu:

### Úloha:

*Nájdite na internete články, ktoré sa venujú problému diskriminácie, nenávisti, xenofóbie a jeho riešeniam. Poznačte, uložte si názov príspevku, stránky, link na internetový zdroj a aj autora, ak je uvedený. Pri plnení úlohy uveďte, nakoľko je pre vás zdroj hodnoverný, aké argumenty uvádza, či sú pre vás relevantné, resp. na akých stránkach ste tieto informácie overovali. Vysvetlite, argumentujte a popíšte svoje postoje. Pripravte si argumentáciu. Popíšte navrhované riešenia v nájdených článkoch a pripravte si prezentáciu výstupu.*

### Dobrovoľná nadväzujúca aktivita:

*Vyhľadajte organizácie, zoskupenia, komunitné centrá, jednotlivcov, ktoré sa venujú danej problematike a jej riešeniam. Ak vás niektoré organizácie inšpirovali, zaujali, pokúste sa s nimi skontaktovať. Prihláste sa do danej organizácie ako dobrovoľník a venujte ich aktivitám kúsok svojho času.*

- Vyzveme žiakov na prezentáciu výsledkov ich práce. Z ich príspevkov vyskladáme akúsi mapu diskriminácie i pomoci, v ktorej uvedieme možné nebezpečenstvá i možné spôsoby riešenia. Podporujeme ich v kultivácii argumentačných techník zameraných na obhajobu názorov.
- Ak sa niektorí zapoja do dobrovoľníckych aktivít, vytvoríme priestor na prezentáciu ich motívov, skúseností, pocitov a zadefinovanie toho, v čom vidia ten najväčší prínos pre druhých i pre seba.

- Vedeeme diskusiu o tom, čo sme sa dozvedeli. Nastavujeme zrkadlo spoločnosti o konfliktach, polarizácii, nenávisti medzi nami a ich hrozbách pre každého z nás. Poskytneme priestor na výmenu skúseností medzi žiakmi.
- Vedeeme ich k tomu, aby si uvedomili dôsledky diskriminácie, násilia či nenávisti zameranej voči skupinám či jednotlivcom a ako je nesmierne dôležité, aby sme sa nezachovali ako mlčiaca väčšina, ale sami prispeli k riešeniam a aktívne sa angažovali v pomoci druhým. História a jej príbehy sú dôkazom toho, aké fatálne dôsledky môže mať takéto správanie pre jednotlivcov, skupiny ľudí i celú spoločnosť.

## Základná a stredná škola

### Aktivita 2 – Čo potrebujem?

#### Téma:

príbehy 20. storočia, holokaust a jeho dôsledky, prevencia nenávisti a diskriminácie, emocionálna inteligencia, solidarita

#### Cieľ:

porozumieť dobe prostredníctvom príbehu i vlastnej aktivity, poukázať na dôsledky diskriminácie, násilia či nenávisti z historickej perspektívy, budovať historickú pamäť, pochopiť potreby ľudí a utvárať empatiu, rozvíjať emocionálnu inteligenciu, solidaritu

### Postup

- Podrobne sa oboznámime s príbehom pamätníčky z rôznych zdrojov. Snažíme sa využiť všetky dostupné spôsoby získania informácií o pani Lýdii (databáza Pamäti národa, novinové články, archív rôznych médií, archívy, internet atď.). Zvolíme si, či budeme pracovať s deťmi jednotlivo alebo v skupinách, a takisto, či budeme túto časť realizovať doma alebo v školskom prostredí.
- Po spoznaní príbehu sa rozprávame o pamätníčke, o jej potrebách v jednotlivých obdobiach života. Sústredíme sa najmä na detstvo, ale ak bude mať v triede záujem niekto zo žiakov venovať sa inej etape jej života, dáme možnosť zvoliť si obdobie, ktorému sa bude venovať počas nasledujúcej aktivity.
- Vymenované potreby rôzneho charakteru zapisujeme na samostatné papieriky alebo na viditeľné miesto (tabuľa, hárok papiera, flipchart, prezentácia atď.).
- Porozkladáme ich tak, aby ich všetci videli, a spoločne sa ich pokúšame roztriediť do rôznych kategórií. Kategórie volíme podľa obsahu nazdieľaného žiakmi (materiálne, psychické, fyzické, sociálne, kultúrne a pod.).
- Diskutujeme o potrebách a porovnávame ich so súčasnou situáciou žiakov a ich potrebami.
- Následne ich požiadame, aby si každý vybral jednu z uvedených potrieb (môžu sa niektoré aj viackrát opakovať).
- Zadáme žiakom úlohu, ktorú budú plniť doma, a podľa obsahu im necháme rôzne časové intervaly na splnenie úlohy:

## Úloha:

*Vybrali ste si určitú potrebu z detstva/života pamätníčky. Pokúste sa vytvoriť čokoľvek, čo by sa pamätníčke zišlo v určitom období jej života (ideálne v detstve), čo by jej mohlo pomôcť zvládnuť nejakú životnú situáciu. Môže to byť nejaký predmet, dokument, pomôcka, list, hračka, jedlo a pod. Berte do úvahy obdobie, v ktorom sa nachádzala, a možnosti tej doby.*

- Po naplnení časového limitu žiakov vyzveme, aby doniesli vytvorené pomôcky do školy a odprezentovali ich pred spolužiakmi. Vyzveme žiakov, aby zdôvodnili svoj výber potreby i spôsob jej naplnenia.
- Diskutujeme o všetkých aspektoch a kreujeme príbeh za podmienok, že by sa pani Lýdii tieto pomôcky dostali.
- Na záver aktivity usporiadame výstavu aj s popisom pomôcok na naplnenie potrieb spolu s príbehom pamätníčky. Môžeme zvážiť usporiadanie celoškolskej, komunitnej výstavy a jej zverejnenie v rôznych médiách.